

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023. 900 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ЗОРЯ СВІТЛАНА - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ТЮТЮННИК ЮРІЙ, к.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
ТЮТЮННИК СВІТЛАНА, к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,
КІТ ІРИНА, здобувач вищої освіти,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

АНАЛІЗ СКЛАДУ, СТРУКТУРИ ТА ДИНАМІКИ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ

Переважну частину пасивів банку становлять його зобов'язання, які поділяються на залучений і позичений капітал. Під час проведення досліджень першочергово потрібно проаналізувати розподіл пасивів банківської установи на зобов'язання і власний капітал. Інформаційним джерелом для проведення такого аналізу є Звіт про фінансовий стан [1].

За інформацією консолідованої фінансової звітності АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. [2] проведемо оцінювання складу, структури та динаміки пасивів банківської установи (табл. 1).

Таблиця 1

Склад, структура та динаміка пасивів АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. (станом на кінець року)

Вид пасивів	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміни (+,-) 2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн	частка %	тис. грн	частка %	тис. грн	частка %	тис. грн	част-ки, в. п.	у %
Зобов'язання	211645770	90,6	213083897	90,7	247092539	91,8	+35446769	+1,2	+16,7
Власний капітал	21954127	9,4	21887537	9,3	22181531	8,2	+227404	-1,2	+1,0
Усього пасивів	233599897	100,0	234971434	100,0	269274070	100,0	+35674173	-	+15,3

Отже, у складі пасивів зобов'язання зросли на 35446,8 млн. грн (16,7 %), а власний капітал збільшився лише на 227,4 млн. грн (1,0 %). Така динаміка зумовила підвищення частки зобов'язань у структурі пасивів із 90,6 % у 2020 р. до 91,8 % у 2022 р. та, відповідно, зниження частки власного капіталу з 9,4 до 8,2 %. Як правило, частка зобов'язань у пасивах банку становить 80 % і більше.

Далі з використанням прийомів горизонтального і вертикального аналізу проведемо оцінювання складу, структури та динаміки зобов'язань АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. (табл. 2).

Отже, за період 2020-2022 рр. серед зобов'язань банку збільшилися рахунки клієнтів (на 47774,9 млн. грн, або 25,7 %), забезпечення (на 545,9 млн. грн, або 86,1 %), інші фінансові зобов'язання (на 94,4 млн. грн, або 18,4 %) та інші нефінансові зобов'язання (на 487,7 млн. грн, або 60,8 %). Серед тих видів зобов'язань, за якими відбулося скорочення, звертає на себе увагу зменшення коштів банків (на 5280,7 млн. грн, або в 10,7 раза), випущених

Таблиця 2

Склад, структура та динаміка зобов'язань АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ» за 2020-2022 рр. (станом на кінець року)

Вид зобов'язань	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Зміни (+,-) 2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн	частка, %	тис. грн	частка, %	тис. грн	частка, %	тис. грн	частки, в. п.	у %
Кошти банків	5823982	2,8	7608283	3,6	543326	0,2	-5280656	-2,6	-90,7
Рахунки клієнтів	186165452	88,0	191452639	89,8	233940309	94,7	+47774857	+6,7	+25,7
Випущені єврооблігації	11744616	5,5	7908096	3,7	6041534	2,4	-5703082	-3,1	-48,6
Інші запозичені кошти	4452649	2,1	2818312	1,3	2676153	1,1	-1776496	-1,0	-39,9
Забезпечення	634094	0,3	829107	0,4	1179977	0,5	+545883	+0,2	+86,1
Інші фінансові зобов'язання	512606	0,2	534499	0,3	606965	0,2	+94359	-	+18,4
Інші нефінансові зобов'язання	802298	0,4	880297	0,4	1290000	0,5	+487702	+0,1	+60,8
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	233833	0,1	173704	0,1	97833	0,1	-136000	-	-58,2
Субординований борг	1276240	0,6	878960	0,4	716442	0,3	-559798	-0,3	-43,9
Усього зобов'язань	211645770	100,0	213083897	100,0	247092539	100,0	+35446769	-	+16,7

єврооблігацій (на 5703,1 млн. грн, або 48,6 %) та інших запозичених коштів (на 1776,5 млн. грн, або 39,9 %). Завдяки суттєвому зростанню рахунків клієнтів частка цього виду зобов'язань підвищилася з 88,0 % у 2020 р. до 94,7 % у 2022 р. На другому місці в структурі зобов'язань банку – випущені єврооблігації (2,4 % у 2022 р. проти 5,5 % у 2020 р.). Інші види зобов'язань не мали суттєвого впливу на загальну динаміку зобов'язань банку.

Таким чином, дослідження складу, структури та динаміки зобов'язань є важливим елементом аналізу пасивів банківської установи.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: постанова Правління Національного банку України від 24 жовтня 2011 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення 14.09.2023).

2. АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ». Консолідована фінансова звітність за 2021 рік. URL: [7588-oschadbank_2021_fs_conso_ukr.pdf](https://www.oschadbank.com.ua/ua/financial-statements/2021/fs-conso-ukr.pdf) (дата звернення 14.09.2023).

3. АТ «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ». Консолідована фінансова звітність за 2022 рік. URL: [OBU%202022%20-%20\(UKR\)%20Conso%20FS.pdf](https://www.oschadbank.com.ua/ua/financial-statements/2022/fs-conso-ukr.pdf) (дата звернення 14.09.2023).

VI Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін», 26 жовтня 2023 р.

СУК ПЕТРО <i>Застосування методу розподілу витрат майбутніх періодів на основі податку на прибуток, пов'язаного з іншим сукупним доходом</i>	316
ТАРАНЕНКО ЯРОСЛАВ, СІРЕНКО ІГОР, РУДЕНКО ЮЛІЯ Науковий керівник - ЛЕГА ОЛЬГА <i>Напрями мінімізації ризиків у договірних відносинах між суб'єктами господарювання</i>	320
ТЮТЮННИК СВІТЛАНА, СКРИПАК МАКСИМ, ШАЦЬКА АНАСТАСІЯ <i>Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства</i>	323
ТЮТЮННИК ЮРІЙ, ТЮТЮННИК СВІТЛАНА, КІТ ІРИНА <i>Аналіз складу, структури та динаміки зобов'язань банку</i>	326
ФЕРБЕЙ ГАЛИНА Науковий керівник – РИЛЄЄВ СЕРГІЙ <i>Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану</i>	328
ХОДЗИЦЬКА ВАЛЕНТИНА <i>Нефінансова звітність корпорації: релевантна компонента управління</i>	330
ЦЕБЕНЬ РУСЛАН <i>Документування в електроенергетичних підприємствах-операторах системи розподілу в умовах цифровізації економіки</i>	334
ЧАЙКА ОЛЬГА Науковий керівник – ЦІМОШИНСЬКА ОКСАНА <i>Типові помилки при веденні обліку розрахунків з підзвітними особами</i>	337
ЧЕРНІЙ ДАНИЇЛ, ПАВЛОВСЬКА ТЕТЯНА Науковий керівник – ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА <i>BUSINESS PROCESS FLOW DIAGRAM: інструмент бізнес-аналітики</i>	340
ЧЕРНОВОЛ МАКСИМ, ГЛОВА ЄВГЕН Науковий керівник – УСАТЕНКО ОЛЬГА <i>Характеристика та аналіз діяльності підприємств, які надають послуги в сфері бухгалтерського обліку та аудиту</i>	343
ЧОРНА АНАСТАСІЯ Науковий керівник – КРИШТАЛЬ ГАЛИНА <i>Виявлення та порядок виправлень порушень за результатами внутрішнього контролю розрахунків за податком на додану вартість</i>	346
ШЕНДРИК КСЕНІЯ Науковий керівник – ЗАНЬКО БОРИС <i>Облік, аналіз і контроль в умовах глобальних змін</i>	350

